

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет

ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
(15 травня 2024 р.)**

м. Полтава 2024

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 8 від 29.04.2024 р.).

Редакційна колегія:

– **Безкровний О.В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Перерва П. Г.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

– **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

– **Лега О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф., 15 травня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 350 с.

До збірника матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

Утенкова Оксана, Гузе Станіслава МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН.....	147
Хомин Петро АГРАРНІ РЕФОРМИ: ВІД СА-Р ДО Р-Р	150
Чередніченко Олена ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «МХП»	153
Шабатура Юліан ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	156
Швець Кристіна ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИКИ ЯКІСНИХ ЗМІН У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ ТА СОЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	158
Штик Юлія, Меланченко Анастасія ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	161
Шуліка Елеонора, Кравчук Олена ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	163
СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ	165
Борисенко Дмитро, Борисенко Володимир, Літвінова Галина МОДЕЛЮВАННЯ ВИТРАТ У РОСЛИННИЦТВІ – СУЧАСНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ	166
Бурмінова Мілана ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	169
Горулько Ліана СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	171
Єгорова Олена, Павленко Олександр, Крутько Станіслав ВПЛИВ ЗМІНИ ВИТРАТ І ЗАТРАТ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ЙОГО ФІНАНСОВИЙ СТАН.....	174
Кондратенко Анастасія ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	176
Лега Ольга, Прийдак Тетяна, Яловега Людмила ЗЛИТТЯ ПІДПРИЄМСТВ: СИНХРОННІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ З ФІСКАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ	179
Сук Петро РОЗПОДІЛ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ ЗА МЕТОДОМ НА ОСНОВІ ДОХОДУ ВІД ІНШОЇ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	183
Толмач Анна ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АУДИТІ	187

Єгорова Олена Володимирівна,

к.е.н., доцент

Павленко Олександр Володимирович,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Крутько Станіслав Васильович,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ ЗМІНИ ВИТРАТ І ЗАТРАТ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ЙОГО ФІНАНСОВИЙ СТАН

У сучасному економічному лексиконі є терміни зі схожим, але не тотожним змістом – «витрати» та «затрати». На жаль, різницю між цими термінами розуміють навіть не всі фахівці-практики, не говорячи вже про людей без економічної освіти та підприємницького досвіду.

В Україні термін «витрати» визначено у Податковому Кодексі та Національних Положеннях (Стандартах) бухгалтерського обліку, поняття «затрати» не визначено у жодному нормативному документі. [1, 2]

Нормативною базою визначено, що витрати мають форму вибуття активів у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах або збільшення зобов'язань [1, 2]. Щодо затрат, вважаємо, до них слід відносити спожиті (використані) матеріальні, трудові, фінансові, природні та інші види ресурсів.

Наведені підходи дозволяють не лише розмежувати досліджувані поняття, але й визначити особливості їх впливу на фінансовий стан підприємства.

1. Фінансовим результатом витрат є зменшення прибутку, оскільки вони пов'язані з фактичним або майбутнім вибуттям активів, наприклад, витрачанням грошей на оплати рахунків постачальників тощо. Затрати не впливають на фінансовий результат, оскільки це внутрішньогосподарське використання вже наявних активів, їх перетворення на інші активи, а не відтік активів з підприємства. При цьому трансформуються активи, при придбанні, створенні яких підприємство вже мало витрати.

2. Витрати виникають у підприємств також у випадках коли вартість ресурсів повністю або частково зменшується, тобто коли мають місце втрати. Аналізують непродуктивні втрати підприємства (від браку, простоїв, нестач, псування матеріальних цінностей тощо) за принципово іншою схемою, ніж для продуктивних затрат. На фінансовий стан підприємства втрати справляють негативний вплив, зменшуючи його передумову – прибуток.

3. Витрати підприємства відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), зокрема у розділі I «Фінансові результати» (витрати за видами діяльності) та розділі II «Елементи операційних витрат» (за економічними елементами). Структуру витрат поглиблено аналізують за допомогою первинних

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

даних та статистичної звітності, зокрема витрати сільськогосподарського підприємства містяться у формі № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств». Щодо затрат коло джерел інформації набагато вужче – лише дані внутрішньогосподарського обліку, отже менше й можливості для аналізу.

4. При визначенні суми «витрат» використовують виключно грошовий вимірник, а щодо затрат, які також узагальнюють у вартісних одиницях виміру, додатково розраховують часткові натуральні показники. Наприклад, аналіз затрат окремих видів продукції можна проводити за допомогою показників, розрахованих на одиницю продукції – затрати праці в людино-годинах (трудомісткість), затрати електроенергії в кіловат-годинах (енергомісткість), затрати пального тощо.

5. Затрати і витрати аграрних підприємств можуть мати особливості щодо часу виникнення по відношенню до одних і тих же ресурсів. Затрати відрізняються від витрат, якщо матеріальні засоби, що поступили в одному періоді, повністю або частково витрачаються в наступному періоді. Наприклад, якщо підприємство закупило пально-мастильні матеріали і сплатило за них наприкінці грудня, а використало це ПММ на початку наступного, то витрати будуть відноситися до минулого року, а затрати – до поточного. Таким чином, розбіжності у часовому проміжку витрат і затрат зумовлені накопиченням матеріальних запасів, наявністю незавершеного виробництва та іншими чинниками. Проте, за умови негайного витрачання закуплених ресурсів «витрати» і «затрати» відносять до одного періоду.

Класична схема обігу капіталу операційного циклу має вигляд: гроші → перетворення грошей у ресурси діяльності → перетворення ресурсів діяльності на продукт праці шляхом їх об'єднання → перетворення продукту праці в гроші. Таким чином, господарська діяльність і фінансовий стан підприємства пов'язані з процесами витрат, використання ресурсів, отримання доходів від перетворених ресурсів. Отже, можна побудувати хронологічну схему «витрати – затрати – доходи», в якій витрати пов'язані із підготовкою до виробництва, а затрати – із виробництвом та продажом.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 7 лют. 2013 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336a13>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31 груд. 1999 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027a00>.

3. Податковий Кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.